

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОМИСЛОВОСТІ В УМОВАХ ПОСИЛЕННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ЗВ'ЯЗКІВ

У статті узагальнено науковий матеріал з досліджуваної теми, обґрунтовано ідею про необхідність подальшого виходу вітчизняних підприємств на ринки Європейського Союзу та розширення присутності продукції вітчизняних товаровиробників на світових ринках, що вимагає підвищення їх конкурентності до рівня держав-членів ЄС. Безумовно, це не можливо без активізації зовнішньоекономічної діяльності, яка відіграє вирішальну роль в умовах посилення інтеграційних процесів, забезпечує передумови активного розвитку підприємств на інноваційній основі, визначає конкурентні переваги на світовому ринку товарів та послуг через упровадження комплексу сучасних форм, методів міжнародних економічних відносин та зовнішньої торгівлі. З цього приводу постає питання про необхідність дослідження конкурентоспроможності, як економічної складної категорії.

Наведено визначення сутності «конкурентоспроможності промисловості», під якою розуміється перманентна здатність витримувати конкуренцію за рахунок сформованих технічних, економічних та організаційних умов для видобутку, обробки, переробки та виробництва продукції високої якості, що задовольняє вимогам конкретних груп споживачів. Визначені принципи системного підходу до управління конкурентоспроможністю, серед яких: системність, цілісність, структуризація, збалансованість, справедливість, обмежена раціональність, множинність, розвиток, безперервність, забезпечення привабливості посад, залучення, достовірності інформації, попередження, відповідності у часі та просторі. Наведено низку ключових характеристик конкурентоспроможності, серед яких: відносність, об'єктність, динамічність, інтегрованість, приналежність до конкретного конкурентного ринку, необхідність цілеспрямованого формування, іманентність, уніфікованість, адекватність. Доведено, що поєднання відновлення потенціалу промислових підприємств (виробничого і фінансового) та реалізації державних програм стимулювання економічного розвитку сприятиме підвищенню конкурентоспроможності вітчизняної промисловості.

Ключові слова: конкурентоспроможність; промисловість; зовнішньоекономічні зв'язки; інтеграційні процеси; зовнішні ринки; конкурентне середовище; характеристики.

Список використаних джерел

1. Маргасова В. Г., Акименко О. Ю. Вихід вітчизняних підприємств на європейський ринок в умовах посилення інтеграційних процесів. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. № 3 (15). С. 7–14.
2. Білецька І. І. Конкурентоспроможність у її сучасному трактуванні. *Актуальні проблеми економіки*. 2004. № 10 (40). С. 80–87.
3. Богацька Н. М. Конкурентоздатність підприємства: суть та значення. URL: http://www.rusnauka.com/27_NNM_2011/Economics.
4. Вініченко І. І. Конкурентоспроможність аграрних підприємств: стан і перспективи. *Агросвіт*. 2013. № 21. С. 10–13.
5. Гринько Т. В. Фактори конкурентоспроможності підприємств. *Держава та регіони*. 2004. № 2. С. 50–53.
6. Дикань В. Л. Обеспечение конкурентоустойчивости предприятия. Харьков: Основа, 2005. 159 с.
7. Должанський І. З., Загорна Т. О. Конкурентоспроможність підприємства. Київ, 2006. 384 с.
8. Долішній М. І., Беленський П. Ю., Гомольська Н. І. Стратегічні фактори глобальної конкуренції і механізми забезпечення конкурентоспроможності регіонів. *Конкурентоспроможність: проблеми науки і практики*: монографія. Харків: ВД «ІНЖЕК», 2006. 248 с.
9. Донських А. С. Конкурентоспроможність аграрних підприємств та фактори, що її визначають. *Ефективна економіка*. 2011. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/index.php?operation=1&iid=850>.
10. Иванов Ю. Б. Конкурентоспособность предприятий в условиях формирования рыночных отношений. Харьков, 1997. 248 с.
11. Воронкова А. Е., Калюжна Н. Г., Отенко В. І. (2008). Управлінські рішення у забезпеченні конкурентоспроможності підприємства: організаційний аспект: монографія. Харків: ІНЖЕК. 512 с.
12. Маркіна І. А., Іванюта В. Ф., Іванюта П. В. Методологічне забезпечення оцінки конкурентоспроможності підприємств в умовах вступу України в СОТ і ЄС: монографія. Полтава, 2010. 167 с.
13. Фатхутдинов Р. А. Конкурентоспособность организации в условиях кризиса: экономика, маркетинг, менеджмент. Москва: Маркетинг, 2002. 885 с.

14. Відносини Україна-ЄС. URL: <https://ukraine-eu.mfa.gov.ua/ua/ukraine-eu/relations>.
15. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики: Закон України від 01.07.2010 № 2411-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2411-17>.
16. Декларація про державний суверенітет України. від 16.07.1990 № 55-XII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2411-17>.
17. Гавриш О. А., Кухарук А. Д. Принципи управління рівнем конкурентоспроможності підприємств. *Ефективна економіка*. 2013. № 2. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1774>.
18. Синько В. И. Конкуренция и конкурентоспособность: основные понятия. Стандарты и качество. 2000. № 4. С. 54–59.
19. Мазаракі А. А., Пшеслінський Д. М., Смолін І. В. Торговельне підприємство: стратегія, політика, конкурентоспроможність. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. 384 с.
20. Оболенцева Л. В. Сучасна парадигма регіональної конкурентоспроможності промисловості: практичний аспект. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія : Економіка- 2017. Вип. 4. С. 99-103.
21. Конкурентоспроможність підприємства: оцінка рівня та напрями підвищення: монографія / за заг. ред. О. Г. Янкового. Одеса: Атлант, 2013. 470 с.
22. Панасенко Д. А. Конкурентоспроможність підприємства: сутнісна та функціональна характеристики. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2012. № 727: Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. С. 270–275.